

Sammanfattning för allmänheten – Nationella Regionalfondsprogrammet

Inledande översikt

Det Nationella Regionalfondsprogrammet har hela Sverige som arbetsområde. Sverige är ett av de länder i Europa som har klarat sig relativt väl genom de senaste årens ekonomiska kriser och lågkonjunkturer. De privata investeringarna i forskning och utveckling har traditionellt sett legat på en relativt hög nivå och Sverige har i flera fall redan uppnått målen som är uppsatta i Europa 2020-strategin.

Sverige är dock ett litet exportberoende land som i hög grad påverkas av förändringar i omvärlden. Sveriges attraktionskraft som investeringsland är inte självskriven och Sverige behöver bli bättre på att kommersialisera de investeringar vi gör i forskning och utveckling.

Ett annat område där Sverige liksom andra länder står inför betydande utmaningar är klimat, miljö och energi. Vi behöver både arbeta med energieffektivisering och investeringar för fler hållbara företag, för att kunna behålla vårt materiella välstånd.

Följande områden, som gynnar hela Sveriges utveckling har identifierats som utvecklingsområden för det Nationella Regionalfondsprogrammet:

- Forskning och innovation – ESS samt klustersamverkan
- Ökad konkurrenskraft SME - Riskkapitalsatsningar
- Klimat – Energieffektivisering samt Riskkapitalsatsningar

Fakta om programmet

Insatserna i Nationella regionalfondsprogrammet ska stärka Sverige på ett övergripande plan och bidra till att uppfylla EU2020-strategin. Genom att koncentrera insatser till ett mindre antal prioriterade områden är förhoppningen att åstadkomma en mer märkbar förändring.

Programmets EU-budget är 126 miljoner Euro (motsvarande 1,172 miljarder kronor). Till den summan tillkommer minst lika mycket offentlig och privat medfinansiering. Det innebär att mer än 250 miljoner Euro (cirka 2,3 miljarder kronor) investeras under programperioden 2014-2020.

Programmet innehåller tre insatsområden, till vilka man kan söka om projektmedel:

1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (22 % av budgeten)
2. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (16 % av budgeten)
3. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (58 % av budgeten)

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att administrera programmets genomförande, vilket innebär att informera om programmet, arrangera utlysningar, besluta om stöd till projekt och stötta projekten under genomförandet, samt betala ut EU-medlen.

Projekt som karakteriserar programmet

Det finns 36 beviljade projekt i programmet. Det beslutade EU-beloppet är ungefär 122 miljoner Euro (motsvarande 1,134 miljarder kronor).

Ett område som fått ökad betydelse den här programperioden är satsningarna för en koldioxidsnål ekonomi. I programmet görs omfattande satsningar för att små och medelstora företag ska bli mer energieffektiva. Det finns bland annat projekt som ger ekonomiskt stöd för att företagen ska kunna genomföra energikartläggningar, fördjupade miljöstudier och teknikutveckling i samverkan.

En av de största satsningarna i det nationella regionalfondsprogrammet utgörs av en klimatgasreducerande ägarkapitalfond, som för programperioden 2014–2020 har en total finansiering om 650 miljoner kronor (70 miljoner Euro), varav 325 miljoner kronor (35 miljoner Euro) från ERUF och 325 miljoner kronor (35 miljoner Euro) i nationell medfinansiering. Tillväxtverket tecknade 2016 avtal med Almi Greentech AB som utförare och förvaltare av fonden.

Pengarna ska investeras som ägarkapital i små och medelstora företag (SMF) med en direkt eller indirekt klimatgasreducerande effekt. Investeringarna ska göras tillsammans med privata aktörer som kommer att investera minst lika mycket pengar i företagen som fonden. Satsningen förväntas att bidra till att cirka 50 företag får tillgång till ägarkapital. Hittills har fonden investerat i 11 bolag om totalt 69,2 miljoner kronor (7,4 miljoner Euro).

Tre projekt handlar om investeringar i en del av forskningsanläggningen ESS.

Andra projekt handlar om samverkan mellan olika klusterkonstellationer runt om i landet.

I programmet görs också riskkapitalsatsningar mot traditionella tillväxtföretag. Satsningen utgörs av en holdingfond (även kallad fond-i-fond, FoF) med ett sammanlagt kapital om 388 miljoner kronor (41,7 miljoner euro). 194 miljoner kronor (20,9 miljoner euro) genom ERUF och 194 miljoner kronor (20,9 miljoner euro) nationell offentlig medfinansiering. Holdingfonden benämns Swedish Venture Initiative (SVI). Ett finansieringsavtal undertecknades med Europeiska Investeringsfonden (EIF) i april 2016 som förvaltare och utförande av fonden. EIF medfinansierar direkt i fonderna med ett totalt belopp på max 194 miljoner kronor (20,9 miljoner euro).

SVI ska utfästa kapital till riskkapitalfonder som i sin tur ska investera i små och medelstora tillväxtföretag i huvudsakligen tidiga faser. EIF genomförde under 2016 en utlysning i Sverige för urval av riskkapitalfonder och 2017 beslutade EIF att SVI investerar i tre fonder: Luminar Ventures, Spintop Ventures, och Brightly Ventures. Sammanlagt kommer över 1 miljard kronor (ca 108 miljoner euro) att investeras i små och medelstora företag genom dessa tre fonder. Hittills har fonden-i-fonden investerat i 16 bolag om totalt 41 miljoner kronor (4,4 miljoner euro).

Aktuellt under året

Totalt beslutat belopp i programmet är 1 134 miljoner kronor vilket motsvarar 97 % av programmets budget. Utbetalt belopp fram till 14 februari 2020 är 670 miljoner kronor vilket motsvarar 57 % av budget.

Programmet har förstärkts med ytterligare två projekt under 2019. Det ena projektet är sprunget ur ett regionalt projekt som nu vidgas och blir nationellt. KTP Energi Sverige, som har beviljats 15 003 600 kr, är ett samverkansprojekt med 10 partners som ska arbeta för hållbar kunskapsväxling mellan akademi och näringsliv för att möta behoven av en övergång till koldioxidsnål ekonomi. Det andra projektet är ett nytt initiativ som handlar om energieffektivisering av regionala flygplatser. Grön Flygplats, som har beviljats 9 087 752 kr, är ett samverkansprojekt med 24 partners som ska arbeta för energieffektivisering och omställning till hållbara drivmedel för svenska regionala flygplatser. Båda projekten kompletterar andra projekt inom området, vilka tillsammans arbetar för energieffektivisering hos små- och medelstora företag.